

[K. Axel Nielsen.]

lovens § 7, hvor det hedder „skal“, men ikke i 1957 vil stemme for en ganske tilsvarende bestemmelse i dette lovforslag?

Om lovforslagets afsnit B og C skal jeg i øvrigt kun udtale, at mit parti håber, at forventningerne om, at en betydelig del af stiftelsernes jorder som følge af denne lov vil komme i personligt eje, ikke vil blive gjort til skamme.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Søren Andersen: Jeg vil gerne i forbindelse med den mindretalsbetænkning, mit parti har afgivet, udtale, at vi ikke finder, at der under udvalgsbehandlingen er fremkommet materiale med kendsgerninger, der berettiger til så indgribende bestemmelser om, hvem der må erhverve landbrugsjord, som lovforslagets afsnit A er udtryk for. Det er tværtimod et meget ringe antal landbrugsejendomme, gartnerier og andre virksomheder på landbrugsområdet, der drives som aktieselskaber, og det har vist sig, at der absolut ikke er nogen faretruende vækst i disses antal. Man er heller ikke i stand til at påvise nogen faretruende vækst i industriselskabers indkøb af jord til forskellig udnyttelse; der har vel ikke været nogen vækst i det hele taget. Lovforslagets afsnit A er af den grund ikke alene overflødigt, men vi finder tillige, at det af en række andre grunde er direkte skadeligt og principielt forkert.

Allerede ved lovforslagets første behandling henviste jeg til, at specielt dyre driftsformer og finansiering af generationsskifte i fremtiden kunne nødvendiggøre aktieselskabsformen. Jeg skal indrømme, at der under kommissionsarbejdet er givet os visse indrømmelser i retning af, at der dog kan gives dispensation på disse områder — det var i og for sig ikke tanken i første omgang, men der er altså givet os visse indrømmelser, som imidlertid er utilstrækkelige.

Det er langt fra noget ønske, men det kan blive en bydende nødvendighed, at et landbrug kan drives som aktieselskab; det er jo mørke udsigter, dansk landbrug har, både for selv at skabe tilstrækkelig kapital og for at låne tilstrækkeligt til finansiering af et kommende generationsskifte. Aktieselskabsformen kan i en given situation

udmærket blive et middel til at bevare en ejendom for slægten. Jeg håber og tror, at det at drive jord under denne form også i fremtiden vil blive undtagelsen, men man kan ikke vide, hvordan udviklingen vil blive. Landbruget bør på ingen måde formentenes adgang til en driftsform, som er anerkendt for al anden erhvervsvirksomhed i Danmark, ligesom de hermed følgende specielle skattemæssige fordele ikke bør fratages erhvervet. Dispensationsregler er ikke tilstrækkelig betryggende, og det må ikke være sådan, at det ligger i skiftende ministres hænder at afgøre, om en ejendom kan omdannes til et aktieselskab.

Det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen rettede det spørgsmål til mig og mit parti, om ikke der var ved at ske en ændring i vore synspunkter med hensyn til udstykningen. Jeg skal hertil sige, at det ærede medlem ikke af vor stilling i denne sag er i stand til at udlede nogen ændring, og der er heller ikke nogen ændring. Vi har drøftet problemerne, og det er i høj grad konstateret, at staten kun køber en brøkdel af den jord, den har forkøbsret til. Heraf og af det, jeg sagde ved første behandling, nemlig at det ville bekomme mig vel, hvis stiftelserne ville være med til på deres egen ejendom frivilligt at løse spørgsmålet om tillægsgjord, vil man se, at der ingen kendsgerninger er i det spørgsmål, der er stillet, højst en lille smule stikleri.

Vi forstår heller ikke, at industriens stærke modstand mod lovforslaget ikke har vakt betænkelighed nok til at standse det. Vel kan der frit købes jord til en række nærmere beskrevne formål; men ikke alle naturlige formål kan nævnes i et lovforslag, og selv med den højtærede ministers ændringsforslag til § 3 er det lidet betryggende, at man i landbrugsministeriet i henhold til denne paragraf kan bestemme — eventuelt naturligvis give dispensation — hvorvidt jord, der er erhvervet til et bestemt formål, skal tages i brug inden for en begrænset frist. Hvem kan forlange, at ministeriet skal kunne følge den tankegang, en driftig erhvervsplan er udtryk for? Det er vel heller ikke hverken ønskeligt eller tilrådeligt i alle tilfælde at forlange, at vedkommende skal kramme ud med alle sine planer. Det, at man ikke ønsker sig interviewet på alle områder om en virksomheds planer i